

Julia Maksymiuk* <https://orcid.org/0009-0000-3445-2978>
e-mail: juliamaksymiuk@wp.pl

Przestępczość gospodarcza jako wyzwanie dla polskiego sektora bankowego

https://doi.org/10.25312/2391-5129.38/2024_07jma

Artykuł analizuje rosnące wyzwania związane z praniem pieniędzy, wyludzeniem kredytów i łapówkarstwem jako formami przestępczości gospodarczej dla polskiego sektora bankowego. Dowiadujemy się, że rozwój technologii sprzyja przestępcom, umożliwiając im korzystanie z zaawansowanych narzędzi. Wskazuje się na potrzebę efektywnej współpracy między sektorem bankowym, organami ścigania, sugerując inwestycje w zaawansowane systemy monitorowania transakcji, szkolenia z zakresu cyberbezpieczeństwa i ciągłe aktualizacje procedur bezpieczeństwa.

Słowa kluczowe: przestępstwa gospodarcze, pranie pieniędzy, wyludzenie kredytów, łapówkarstwo, sektor bankowy

Wstęp

Szybki proces transformacji ustrojowej i gospodarczej zapoczątkowany w Polsce w latach dziewięćdziesiątych XX wieku oparty był przede wszystkim na fundamentalnych zasadach gospodarki rynkowej – wolności, równości i konkurencji, a także na liberalizacji ram prawnych oraz na rozwoju usług finansowych, które umożliwiły powstanie wolnego rynku w Polsce. Dynamiczny rozwój gospodarczy stworzył niestety korzystne warunki dla wyłaniania się przestępczości, w tym szczególnie niebezpiecznej przestępczości zorganizowanej. Ta forma przestępczości stała się źródłem kolosalnych zysków, a jednocześnie motywowała do podejmowania działań

* Julia Maksymiuk – studentka trzeciego roku studiów licencjackich na kierunku kryminologia oraz trzeciego roku na kierunku prawo w Wyższej Szkole Biznesu i Nauk o Zdrowiu w Łodzi. Członkini koła naukowego studentów kryminologii Wyższej Szkoły Biznesu i Nauk o Zdrowiu w Łodzi. Główny obszar zainteresowań: kryminologia, przestępstwa gospodarcze.

mających na celu skrywanie tych zysków poprzez unikanie opodatkowania, ukrywanie pochodzenia środków i wprowadzanie ich do legalnego obiegu. Postępująca integracja gospodarcza Polski z rynkiem europejskim i światowym skutkuje zwiększeniem ilości przekazywanych kapitałów oraz tempa transakcji przy równoczesnym osłabieniu kontroli ze strony państwa. Ten stan rzeczy ułatwia ukierunkowanie dochodów z działalności przestępczej w obszarze finansowym. Polska, w porównaniu do innych krajów byłego bloku wschodniego, staje się jednym z najbardziej atrakcyjnych miejsc do legalizacji nielegalnie pozyskanych środków. To zjawisko, już nie tylko hipotetyczne zagrożenie, lecz priorytetowy problem, wymaga natychmiastowych działań mających na celu przeciwdziałanie tej sytuacji (Deluga, 2002: 1).

We współczesnej rzeczywistości gospodarczej, gdzie rynek finansowy jest silnie spleciony z technologią, wszelkie naruszenia powiązane z sektorem bankowym stały się wyzwaniem, z którym coraz ciężiej jest nam sobie poradzić. Przeszłość pokazała, że przestępczość gospodarcza szybko rozwija się i adaptuje do nowych warunków. Co na to wpłynęło? W dzisiejszym środowisku przestępczość gospodarcza jawi się jako złożone i pilne wyzwanie, z którym musi zmierzyć się polski sektor bankowy. W obliczu dynamicznych zmian w technologii, globalizacji rynków finansowych oraz coraz bardziej wyrafinowanych form przestępczości instytucje finansowe stają przed trudnym zadaniem adaptacji i skutecznego przeciwdziałania przestępczości, zwłaszcza przestępczości zorganizowanej.

Dlatego też celem artykułu jest ukazanie najbardziej niebezpiecznych dla systemu bankowego przestępstw gospodarczych, ale także prawnych i organizacyjnych instrumentów zapobiegających powstawaniu tego typu przestępstw i umożliwiających skuteczną z nimi walkę, w szczególności procedur postępowania, systemów monitorowania oraz współdziałania sektora bankowego z organami ścigania. Analiza skutków ekonomicznych dla polskiego sektora bankowego (straty finansowe, spadek zaufania klientów oraz potencjalne obniżenie wartości aktywów) oraz efektywności działań zapobiegawczych ma dostarczyć kompleksowe spojrzenie zarówno na obecne, jak i przyszłe wyzwania, z jakimi musi lub będzie się musiał mierzyć sektor bankowy w kontekście przestępczości gospodarczej.

System bankowy a przestępczość gospodarcza

Działalność banków jest narażona na dotykające nas przestępstwa gospodarcze, które w istocie możemy określić jako przeciwbankowe. We współczesnym świecie korzystanie z kont bankowych stało się nieodłącznym elementem, dzięki któremu dokonujemy wszelkich transakcji. Z uwagi na powszechny charakter tej działalności wymaga ona zapewnienia bezpieczeństwa w najwyższym stopniu i ochrony obrotu finansowego przed wszelkimi naruszeniami. Jak doskonale wiemy, obecnie stosowane zabezpieczenia nie pomagają unikać działań o charakterze przestępstw gospodarczych. Jakie są tego skutki? Oszustwa wymierzane w sektor bankowy kwe-

stionują zaufanie do instytucji banku. Z pewnością powszechność obrotu finansowego z udziałem banków wpływa na rosnącą liczbę niewłaściwych działań. Warto zauważyć, że przestępczość bankowa przyjmuje różne formy i wykazuje znaczną dynamikę, dostosowując się jednocześnie do postępu technologicznego. Prowadzi to niestety do szybkiej modyfikacji sposobu działania w obszarze przestępstw związanych z sektorem bankowym.

Skupmy się jednak na samym początku rozwijającej się w Polsce przestępczości bankowej, który miał miejsce w okresie liberalizacji gospodarki po 1989 roku. Nastąpiła wówczas zmiana stosunków społeczno-gospodarczych, a jednocześnie wzrosła aktywność banków. W latach dziewięćdziesiątych XX wieku funkcjonowanie banków szczególnie podlegało działaniom przestępczym, głównie związanym z wyłudzeniami kredytów. Większość najpoważniejszych nadużyć w systemie bankowym miała miejsce w okresie od 1990 do 1993 roku. Zgodnie z literaturą przedmiotu główne przyczyny tego zjawiska to powszechnie występujące błędy w obowiązujących wówczas procedurach bankowych, wadliwie skonstruowane regulaminy bankowe, nieprzestrzeganie norm bankowych, brak wykwalifikowanej kadry bankowej oraz łatwość uzyskiwania zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej bez posiadania własnego kapitału. Gwałtowny rozwój sektora bankowego, notowany na przełomie lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych, nie szedł w parze z dostosowaniem zarówno banków, jak i pracowników bankowych do funkcjonowania w warunkach gospodarki wolnorynkowej. Wzrost znaczenia kredytów bankowych w sferze społecznej, wynikający z przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, stanowił kolejny bodziec dla nieprawidłowych zachowań związanych z działalnością bankową (Klejnowska, 2019: 81–82). Tak naprawdę katalog owych przestępstw jest stosunkowo długi, ale w niniejszym artykule omówione zostaną trzy zasadnicze, najbardziej niebezpieczne dla systemu bankowego. Mowa tu o przestępstwie „prania pieniędzy”, wyłudzeniu kredytu oraz przestępstwach czekowych i wekslowych.

Przestępstwo prania pieniędzy

Pranie pieniędzy jest to proceder polegający na ukrywaniu istnienia nielegalnych dochodów poprzez nadanie im pozorów legalności. Przepisy sankcjonujące pranie pieniędzy mają na celu ochronę obrotu gospodarczego przed jego wykorzystywaniem oraz jednocześnie wzmocnienie ochrony dóbr, takich jak bezpieczeństwo powszechne, życie, zdrowie, wolność, budżety państw lub organizacji wspólnotowych. Przedmiotem wykonawczym przestępstwa zdefiniowanego w art. 299 par. 1 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (t.j. Dz.U. 2024, poz. 17, zwana dalej: Kodeksem karnym) są środki płatnicze, papiery wartościowe, wartości dewizowe, prawa majątkowe oraz mienie pochodzące z korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego. Istotne jest, że niezależnie od tego, czy przedmioty te lub wartości majątkowe pochodzą bezpośrednio, czy pośrednio z czynu zabronionego, to

znaczy, czy zostały uzyskane w wyniku obrotu korzyściami bezpośrednimi, stanowią one przedmiot wykonawczy tego przestępstwa. Zabronione działanie może obejmować przyjmowanie, przekazywanie lub wywożenie za granicę, udzielanie pomocy w przenoszeniu własności lub posiadania, a także podejmowanie innych działań, które mogą uniemożliwić lub istotnie utrudnić ustalenie przestępnego pochodzenia bądź miejsca umieszczenia przedmiotów. Istotne jest, że faktyczne ukrycie przestępnego pochodzenia przedmiotów albo utrudnienie ich zabezpieczenia lub zajęcia nie jest decydujące. Wystarczy, jeżeli zamiarem sprawcy było spowodowanie takiego skutku. Z tego powodu opisywane postępowanie jest uznawane za przestępstwo formalne (Chorbot, 2009: 9).

Wpływ prania pieniędzy na ekonomię państwa nie został wyraźnie stwierdzony, co wynika z braku rzetelnych danych odnoszących się do tego zjawiska. Trudność w ocenie rozmiarów prania pieniędzy wynika głównie z powtarzających się transferów środków, które są legalizowane przez sprawców. Co ciekawe, szacuje się, że wartość wypranych pieniędzy na świecie może wynosić nawet do pięciu procent światowego PKB. To dowodzi, że ściganie takich przestępstw jest trudne zarówno pod względem taktycznym, jak i prawnym. Nie ułatwia tego możliwość zakładania przez internet dalszych rachunków bankowych na personalia tej samej osoby przy użyciu przelewu autoryzacyjnego dokonywanego z pierwotnego rachunku. Wobec tego posiadanie jednego konta bankowego z dostępem do bankowości elektronicznej daje możliwość otwarcia kilku lub nawet kilkunastu kolejnych kont bankowych w różnych bankach dla tej samej osoby. Ważne jest to, że te dodatkowe konta mogą być używane do przyjmowania środków pochodzących z nielegalnych działań już po kilku minutach. Obecnie mamy również możliwość zakładania rachunków bankowych za pośrednictwem wideoweryfikacji oraz tak zwanym sposobem na selfie, który polega na przesłaniu skanu bądź nagrania dowodu osobistego osoby, dla której ma być prowadzony rachunek, zdjęcia twarzy oraz kilku ruchów głowy. Aktualnie obowiązujące przepisy nie nakazują, aby umowy rachunku bankowego były podpisywane w formie papierowej, nawet gdy są zawierane w oddziałach banków. Coraz częściej spotykamy się z praktykowaniem podpisywania umów w formie elektronicznej – palcem lub rysikiem na tablecie. To uniemożliwia przeprowadzenie w przyszłości wiarygodnych badań dotyczących autorstwa danego podpisu.

Analizując temat prania pieniędzy, należy nadmienić, że nie jest możliwe pociągnięcie do odpowiedzialności karnej za przygotowanie do owego przestępstwa osoby, która jest założycielem rachunku bankowego i sprzedała go, jednakże nie przyjęła na niego jeszcze żadnych środków, oraz werbownika, który dysponuje rachunkami bankowymi pozyskanymi od tak zwanych słupów i planuje dopiero przeprowadzić ich sprzedaż w sieci TOR (anonimowa sieć) (Karnat, 2023: 22–23).

Istnieją jednak pewne instrumenty o charakterze prewencyjnym mające na celu zaprzestanie prania pieniędzy. Mowa tu o rozwiązaniach określonych w Ustawie z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu ter-

roryzmu (t.j. Dz.U. 2022, poz. 593, zwana dalej: ustawą o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy). Podstawową funkcją powyższej ustawy jest tworzenie środowiska, które skutecznie zapobiega praniu pieniędzy, poprzez zabezpieczenie rynku finansowego przed aktywami pochodzącymi z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł. Ponadto określa ona podmioty zobowiązane, które mogą służyć do legalizacji wartości majątkowych pochodzących z przestępstw lub nieujawnionych źródeł, wyznacza ich obowiązki, równocześnie zobowiązując do podejmowania działań mających na celu skuteczne przeciwdziałanie praniu pieniędzy. W przypadku podejrzenia, że wartości majątkowe mogą być związane z praniem pieniędzy, instytucje wskazane są zobowiązane do przekazywania informacji o transferach generalnemu inspektorowi informacji finansowej, który jest odpowiedzialny za ich analizę. Ustawa o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy nakłada na podmioty uczestniczące w obrocie gospodarczym obowiązek uszczelnienia rynku przed kapitałem pochodzącym z nielegalnych źródeł. Ta ustawa wpisuje się w ramy przepisów dotyczących odzyskiwania mienia. Składniki majątku pochodzące z prania pieniędzy podlegają zabezpieczeniu majątkowemu mającemu na celu naprawienie szkody wyrządzonej pokrzywdzonemu przestępstwem bazowym lub przypadkowym. Pranie pieniędzy ma na celu ukrycie ich pochodzenia, uniemożliwiając w ten sposób zabezpieczenie majątkowe w przypadku odkrycia przestępczego procederu. Nadzór nad rynkiem finansowym ma zagwarantować zajęcie tych składników majątku, wobec których podjęte zostały próby legalizacji (Domagalski, 2021: 95–96).

Przestępstwo wyłudzenia kredytu

Artykuł 297 Kodeksu karnego kryminalizuje działania oszustwa gospodarczego, których celem jest uzyskanie korzyści związanych z kredytem, pożyczką, gwarancją, dotacją, subwencją, zamówieniem publicznym, elektronicznym instrumentem płatniczym lub innymi podobnymi świadczeniami pieniężnymi w celu osiągnięcia określonego celu gospodarczego. Przedmiotem ochrony, na który zwraca uwagę art. 297 Kodeksu karnego, jest zapewnienie prawidłowości i rzetelności w transakcjach gospodarczych, zwłaszcza poprzez właściwe funkcjonowanie wspomnianych instrumentów gospodarczych. Celem tego przepisu jest zabezpieczenie środków finansowych przed utratą lub ich wykorzystaniem niezgodnym z określonym przeznaczeniem (Góral, 1998: 407).

Sprawca działa w następujący sposób:

- przedstawia fałszywe lub nieprawdziwe dokumenty w celu uzyskania kredytu, pożyczki bankowej, gwarancji kredytowej, dotacji, subwencji, zamówienia publicznego, świadczeń z elektronicznych instrumentów płatniczych i innych, podobnych świadczeń pieniężnych,
- przedstawia nieprawdziwe pisemne oświadczenie dotyczące istotnych okoliczności mających znaczenie dla uzyskania wymienionych świadczeń lub zamówienia publicznego.

Oszustwo, zgodnie z art. 297 par. 1 Kodeksu karnego, jest przestępstwem powszechnym, ponieważ każda osoba może być jego sprawcą. Jest to przestępstwo umyślne o charakterze kierunkowym, gdyż sprawca działa w ściśle określonym celu (Stępień, Stępień, 2001: 34). Sprawca przestępstwa zgodnie z art. 297 par. 2 Kodeksu karnego działa poprzez zaniechanie powiadomienia właściwego organu lub instytucji o istnieniu okoliczności, które mogą wpłynąć na wstrzymanie lub ograniczenie wysokości świadczeń określonych w tym przepisie lub na zawiadomienie publiczne. Charakter tego przestępstwa jest indywidualny, gdyż sprawcą może być osoba, której obowiązek polega na zgłoszeniu właściwemu organowi lub instytucji istnienia okoliczności, które mogą wpłynąć na wstrzymanie lub ograniczenie wysokości udzielonego świadczenia bądź zamówienia publicznego. Obowiązek ten ciąży na pracowniku banku lub innej instytucji, zwykle wynika z przepisów prawa służbowego i regulaminów. Obowiązek taki może wynikać również z natury pełnionej funkcji. Subiektem przestępstwa z art. 297 par. 2 Kodeksu karnego może być również osoba zainteresowana uzyskaniem kredytu, pożyczki bankowej, gwarancji kredytowej, dotacji, subwencji lub zamówienia publicznego, na której ciąży obowiązek złożenia wniosku. Przestępstwo to może być popełnione umyślnie zarówno z zamiarem bezpośrednim, jak i z zamiarem ewentualnym. Co ważne, przestępstwa zgodnie z art. 297 par. 1 i 2 Kodeksu karnego mają charakter formalny, co oznacza, że ich zaistnienie nie zależy od osiągnięcia konkretnego rezultatu, takiego jak uzyskanie kredytu, pożyczki bankowej, gwarancji, subwencji, dotacji, zamówienia publicznego lub innych świadczeń z instrumentów finansowych. Czyn z art. 297 par. 1 Kodeksu karnego jest uznawany za popełniony w momencie przedstawienia fałszywego dokumentu lub nieprawdziwego oświadczenia, bez względu na intencje sprawcy, czy to z zamiarem uzyskania środków finansowych, czy z zamiarem rzetelnej spłaty (Buczowski, 2012: 10–11). Natomiast przestępstwo z art. 297 par. 2 Kodeksu karnego występuje w sytuacji, gdy sprawca zaniedbuje obowiązek powiadomienia właściwego organu lub instytucji o istnieniu okoliczności, które mogą wpłynąć na wstrzymanie bądź ograniczenie wysokości udzielonego świadczenia lub zamówienia publicznego. Postanowienia art. 297 par. 3 Kodeksu karnego wprowadzają klauzulę niekaralności w przypadku, gdy sprawca dobrowolnie, przed wszczęciem postępowania karnego, zapobiegł wykorzystaniu wsparcia finansowego lub instrumentu płatniczego, o których mowa w par. 1 tego przepisu. Ponadto klauzula ta obejmuje sytuacje, w których sprawca zrezygnował z dotacji lub zamówienia publicznego bądź też zaspokoił roszczenie pokrzywdzonego. W kontekście wyłudzenia kredytu największy wzrost tego typu przestępczości miał miejsce w latach 2009–2010, zarejestrowano wówczas ponad 11 000 przypadków. W roku 2008 odnotowano 10 792 przestępstwa tego rodzaju. Następnie od 2014 roku przestępczość ta utrzymuje się na poziomie około 8000 przypadków aż do znacznego spadku do 2746 przypadków w 2020 roku (Jaroń, 2022: 11).

Przestępstwo łapownictwa

Przepis art. 296a Kodeksu karnego obejmuje trzy rodzaje przestępstw: w par. 1 jest to sprzedajność, w par. 2 przekupstwo, natomiast w par. 3 mamy do czynienia z uprzywilejowanym przekupstwem. Dodatkowo istnieje także przestępstwo kwalifikowane określone w par. 4, które dotyczy wyłącznie sprawcy sprzedajności w postaci łapownictwa biernego. Natomiast par. 5 art. 296a przewiduje bezkarność dla sprawcy przestępstwa przekupstwa lub uprzywilejowanego przekupstwa w związku z par. 2, pod warunkiem że sprawca zgłosił fakty przyjęcia korzyści majątkowej lub osobistej albo ich obietnicy, informując o tym organ ścigania przed jego własnym wykryciem. W skrócie ustawodawca przewiduje brak kary dla sprawcy aktywnego przekupstwa gospodarczego, jeśli zgłosi on te informacje właściwemu organowi przed jego odkryciem przez ten organ.

Postanowienia art. 296a Kodeksu karnego mają na celu ochronę interesu publicznego, przedsiębiorców, a zwłaszcza konsumentów. Główną funkcją tego przepisu jest sankcjonowanie pewnych zachowań w obszarze działalności gospodarczej, które mogą prowadzić do szkody majątkowej dla jednostek prowadzących działalność gospodarczą. Obejmuje to także działania stanowiące nieuczciwą konkurencję lub niedopuszczalne praktyki preferencyjne na korzyść nabywcy lub odbiorcy towarów, usług bądź świadczeń. W rezultacie przepis nie tylko broni funkcjonowania jednostek gospodarczych, ale także chroni indywidualne interesy nabywców, odbiorców towarów, usług lub świadczeń. Podmioty, których działalność ma charakter publiczny, podlegają też ochronie dotyczącej rzetelnego i uczciwego funkcjonowania. Zasada ta obejmuje również zaufanie obywateli, zarówno profesjonalnych, jak i nieprofesjonalnych uczestników obrotu gospodarczego, do uczciwości działań reprezentantów tych podmiotów (Sitek, 2013: 64–65).

Pochylając się nad tematyką owych przestępstw, należy się zastanowić, co sprzyja ich powstawaniu. Do jednej z przyczyn możemy zaliczyć zacieranie się różnic pomiędzy sferą prywatną a publiczną bądź ich całkowity brak. W znaczący sposób wspomaga to rozwój łapownictwa, a samo zjawisko obejmuje nie tylko obszar gospodarki, ale także polityki. Co więcej, wpływ mają również wszelkie społeczno-kulturowe przemiany, oddziałujące na destabilizację polityczną i społeczną, nawet jeśli ta destabilizacja jest przejściowa. Im bardziej jednak się ona przedłuża, tym bardziej się umacnia. Na rozwój omawianego przestępstwa oddziałuje także nadmiernie rozbudowany aparat administracyjny, szczególnie w okresie transformacji ustrojowej, gdy gospodarka planowana przechodzi na system wolnorynkowy. W tym czasie brakuje wiarygodnego ustawodawstwa, pojawiają się luki prawne, a dynamiczne zmiany prawne sprawiają, że prawo staje się nieprecyzyjne. W rezultacie szacunek społeczeństwa do prawa maleje, co skutkuje tym, że praktyki korupcyjne stają się jedynym skutecznym środkiem do realizacji istotnych spraw obywatelskich. Warto jednak nadmienić, że przyczyn takich naruszeń jest wiele. Jako kolejną z nich możemy przytoczyć obszar ekonomii. Naruszenie zasad przedsiębiorczości i brak uczciwej

konkurencji w gospodarce mogą sprzyjać występowaniu korupcji. Uczestnicy życia gospodarczego często nie są w stanie dostatecznie reagować na zmiany w przestrzeni ekonomicznej, a czasem nawet nie potrafią się w niej odnaleźć. Szybkie tempo rozwoju przedsiębiorczości może skutkować tym, że niektóre podmioty gospodarcze ponoszą straty, tracą konkurencyjność, a jedynym sposobem na wyjście z kryzysu, jaki widzą, staje się zaangażowanie w działania przestępcze (Dzietchyż, 2016: 5).

Istnieją pewne możliwości, aby zmniejszyć rozpowszechnianie się powyższej przestępczości. Trzeba natomiast pamiętać, że jest to trudne zadanie. Przede wszystkim fundamentem powinien być spójny system prawny, rzetelne instytucje publiczne, jak i „świadomość antykorupcyjna” obywateli. W ramach środków zapobiegawczych łapownictwu można rozróżnić działania represyjne i prewencyjne. W zakresie działań represyjnych, mających na celu zwalczanie przejawów korupcji, dostępne są odpowiednie narzędzia do identyfikacji i karania osób zaangażowanych w praktyki korupcyjne. Niemniej jednak równie ważne, a być może nawet istotniejsze niż ściganie, jest podejście prewencyjne. W tym kontekście istotną rolę odgrywają parlament oraz samorządy, które, uchwalając akty prawne, powinny zadbać o to, aby te regulacje zapobiegały występowaniu takich przestępstw (Jakubowski, 2016: 3–39).

Podsumowanie

Obecnie przestępczość gospodarcza ciągle się rozwija, a jej formy i metody działania stają się coraz bardziej udoskonalone, co wpływa na trudność w ich identyfikacji. W kontekście opisywanych wyłudzeń kredytu należy zwrócić szczególną uwagę na narastającą liczbę incydentów, w których przestępcy wykorzystują zaawansowane metody oszustw, w tym fałszywe dokumenty i fałszywe tożsamości. Skuteczne przeciwdziałanie temu rodzajowi przestępstw wymaga od banków ciągłego doskonalenia procedur identyfikacyjnych oraz inwestycji w zaawansowane systemy monitorujące, zdolne skutecznie wykrywać nieprawidłowości.

Łapówkarstwo stanowi drugie zidentyfikowane wyzwanie. W tym przypadku istotne jest dostrzeżenie jego wyrafinowanych form, zarówno wewnętrznej, jak i zewnętrznej próby korupcji, mających na celu uzyskanie nielegalnych korzyści finansowych. Kluczowym krokiem do przeciwdziałania owym naruszeniom byłoby zacieśnienie procedur kontrolnych w bankach oraz edukacja pracowników w zakresie etyki zawodowej. Efektywna walka z korupcją wymaga również współpracy międzysektorowej oraz zaangażowania banków we współpracę z organami ścigania.

Ostatnim rozpatrywanym w artykule przestępstwem jest pranie pieniędzy. Istotny jest globalny charakter tego zjawiska, co wymaga od banków zwiększonej troski o monitorowanie transakcji oraz identyfikację potencjalnych przypadków prania pieniędzy. Podstawą jest potrzeba inwestycji w nowoczesne technologie i ścisłej współpracy z instytucjami regulacyjnymi w celu skutecznej identyfikacji i zatrzymywania przepływu nielegalnych środków.

Wnioski płynące z analizy przestępstw gospodarczych w polskim sektorze bankowym obejmują konieczność ciągłego doskonalenia procedur zabezpieczających, inwestycji w nowoczesne technologie, intensyfikacji współpracy międzynarodowej, edukacji pracowników oraz ścisłej współpracy z organami ścigania. Skuteczne przeciwdziałanie przestępczości gospodarczej wymaga holistycznego podejścia, a banki odgrywają kluczową rolę w utrzymaniu stabilności sektora finansowego w Polsce.

Bibliografia

- Buczowski K. (2012), *Oszustwo kredytowe (art. 297 k.k.) – ocena skuteczności zwalczania patologii w pozyskiwaniu środków na cele gospodarcze*, „Prawo w Działaniu, Sprawy Karne”, nr 11, s. 91–122.
- Chorbot P. (2009), *Przestępczość białych kołnierzyków w świetle amerykańskich teorii kryminologicznych. Analogie do polskich realiów*, Wydawnictwo Stowarzyszenia Absolwentów Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok.
- Deluga W. (2002), *Wybrane problemy nielegalnego lub nieujawnionego obrotu finansowego w opinii pracowników sektora bankowego*, „Acta Scientiarum Polonorum. Oeconomia”, nr 1–2, s. 207–218.
- Domagalski L. (2021), *Zabezpieczenie majątkowe w zwalczaniu i przeciwdziałaniu przestępczości gospodarczej*, „Przegląd Policyjny”, nr 4(140), s. 84–99.
- Dzietchyk K. (2016), *Zjawisko korupcji jako element życia społecznego*, „Seminare. Poszukiwania Naukowe”, nr 3, s. 111–121.
- Góral R. (1998), *Kodeks karny. Praktyczny komentarz wraz z przepisami wprowadzającymi oraz indeksem rzeczowym*, Wydawnictwo Zrzeszenia Prawników Polskich, Warszawa.
- Jakubowski R. (2016), *Cechy charakterystyczne korupcji i sposoby jej zapobiegania w administracji*, Fundacja Akademicka IPSO ORDO, Katowice.
- Jaroch W. (2022), *Zagrożenia przestępczością rynku finansowego w Polsce*, „Przegląd Prawno-Ekonomiczny”, nr 4, s. 37–60.
- Karnat J. (2023), *Wykorzystanie rachunków bankowych do prania pieniędzy pochodzących z cyberprzestępstw (analiza dogmatycznoprawna art. 299 Kodeksu karnego okiem praktyka)*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych”, nr 1, s. 43–68.
- Klejnowska M. (2019), *Kryminologiczne i prawne aspekty przestępczości bankowej*, „Przedsiębiorstwo i Prawo”, nr 5, s. 81–92.
- Sitek P. (2013), *Łapownictwo urzędnicze, polityczne oraz gospodarcze w świetle prawa karnego*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi, Józefów.

Stępień T., Stępień K. (2001), *Przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu*, Wydawnictwo „Dom Organizatora”, Toruń.

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, t.j. Dz.U. 2024, poz. 17.

Ustawa z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, t.j. Dz.U. 2022, poz. 593.

Summary

Economic crime as a challenge for the Polish banking sector

The article analyses the growing challenges of money laundering, loan defrauding and bribery as forms of economic crime for the Polish banking sector. We learn that the development of technology favours criminals, enabling them to use advanced tools. The need for effective cooperation between the banking sector, law enforcement and regulators is pointed out, suggesting investment in advanced transaction monitoring systems, cyber-security training and constant updates to security procedures.

Keywords: Economic crime, money laundering, loan defrauding bribery, banking sector

About the Author

Julia Maksymiuk – third-year undergraduate student in Criminology and third-year student in Law at the School of Business and Health Sciences in Łódź. Member of the criminology students' scientific circle at the School of Business and Health Sciences in Łódź. Main area of interest: criminology, economic crimes.

Ten utwór jest dostępny na [licencji Creative Commons Uznanie autorstwa-Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe](#).

